

To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@nscr.nl>
From: [redacted]
Sent: Fri 8/14/2020 2:33:47 PM
Subject: FW: Eerste indrukken en suggesties implementatie
Received: Fri 8/14/2020 2:33:53 PM

Ha [redacted]

[redacted] mailt me dat ze jou vandaag een short preprint heeft gestuurd van haar mondkapjes onderzoek in jullie opdracht.

Kan ik daar alvast kennis van nemen. [redacted] vond het netter als ik dat aan jou vroeg.

Groet,

[redacted]

From: [redacted] <[redacted]@nscr.nl>
Sent: vrijdag 14 augustus 2020 15:54
To: [redacted] <[redacted]@uva.nl>
Subject: RE: Eerste indrukken en suggesties implementatie

Dear [redacted]

I just sent our results of a study (in the form of a very short preprint) I did in assignment of the RIVM (before the evaluation) to [redacted]. It is about the effect of face masks on risk behavior in Amsterdam (before the mondkapjesplicht). I think you would find it very interesting. Perhaps you could ask her if you could see it (I am not sure if they will only use it for intern communication). I just asked [redacted] about whether she will take part in the evaluation as advisor. Will phone you quickly about the rest.

[redacted]

[redacted] Anthropologist and criminologist | Senior Researcher Netherlands Institute for Crime and Law Enforcement (NSCR) | [redacted] Sociology University of Copenhagen | Telefoon: [redacted] | Postadres: Postbus 71304, 1008 BH Amsterdam | Bezoekadres: De Boelelaan 1077a, 1081 HV Amsterdam | <https://www.sociology.ku.dk/video-violence->

[redacted]

From: [redacted] <[redacted]@uva.nl>
Sent: vrijdag 14 augustus 2020 15:29
To: [redacted] <[redacted]@nscr.nl>; [redacted] <[redacted]@brandweeraa.nl>; [redacted] <[redacted]@vr-rr.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@brandweeraa.nl>; [redacted] <[redacted]@vr-rr.nl>; [redacted] <[redacted]@rotterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@brandweeraa.nl>; [redacted] <[redacted]@brandweeraa.nl>; [redacted] <[redacted]@nscr.nl>; [redacted] <[redacted]@essb.eur.nl>
Subject: RE: Eerste indrukken en suggesties implementatie

Hallo allen,

Ter info, tijdens mijn vakantieweek is update RIVM literatuurstudie effect mondkapjes uitgekomen. Voor degenen die dit nog niet zagen, zie attachment. Onder mijn naam de samenvatting van het rapport gecopy-paste.

Mijn samenvatting: Er is nog geen onderzoek naar gedragseffecten verplicht dragen mondkapjes en heel klein beetje onderzoek naar vrijwillig dragen.

Dit maakt het huidige experiment in Amsterdam en Rotterdam zeer de moeite waard

Groet,

[redacted]

1. Leidt het gebruik van mondkapjes tot risicocompenserend gedrag?

Conclusie: Er is geen robuust bewijs gevonden dat risicocompenserend gedrag (minder afstand houden, geen drukte vermijden, of minder vaak de handen wassen) wel of niet optreedt bij het gebruik van mondkapjes.

Belangrijkste onderzoeksbevindingen

- In 1 quasi-experimentele veldstudie in Duitsland tijdens de SARS-CoV-2 pandemie meet men een wat groter gehouden afstand door mensen met mondkapjes.
- In 6 gerandomiseerde studies (niet SARS-CoV-2) treedt geen risicocompensatie op (minder handen wassen) in de groep met mondkapjes.
- 3 GPS-studies hebben mobiliteit gemeten (o.a. toename in tijd die men buitenshuis door heeft gebracht, bijv. winkel bezoek) voor en na mondkapjesverplichting tijdens de SARS-CoV-2 pandemie in de VS en Duitsland. Eén studie rapporteert een kleine toename, een ander een afname, en één geen verschil.

Limitaties: Weinig onderzoeken, bewijslast is observationeel of indirect.

2. Wat is het effect van het dragen van mondkapjes op het afstand houden door andere mensen, ten opzichte van de mondkapjesdrager?

Conclusie: Bij vrijwillig gebruik van mondkapjes, op locaties waar afstand houden mogelijk is, lijkt het gebruik van een mondkapje (beperkt) bij te dragen aan afstand houden door anderen van de mondkapjesdrager.

Belangrijkste onderzoeksbevindingen:

- In 3 quasi-experimentele veldstudies waar onderzoekers in alledaagse situaties tijdens de SARS-CoV-2 pandemie wel/geen mondkapjes droegen, houden anderen wat meer afstand van de onderzoeker als deze een mondkapje draagt.

Limitaties: Mondkapjesgebruik was vrijwillig, er is een beperkt aantal onderzoeken, jongeren lijken ondervertegenwoordigd en robuuste RCT's ontbreken.

Algemene conclusie:

Er is in de wetenschappelijke literatuur geen eenduidige indicatie gevonden dat risicocompensatie optreedt bij mondkapjesgebruik. Hoewel meerdere studies suggereren dat er mogelijk een toename is van gewenst gedrag (afstand houden, met name door anderen), sluiten deze studies niet uit dat onder bepaalde omstandigheden risicocompenserend gedrag toch kan optreden.

De huidige resultaten zijn niet generaliseerbaar naar verplicht mondkapjesgebruik of locaties waar afstand houden lastig is.

From: [redacted] <[redacted]@nscr.nl>

Sent: donderdag 13 augustus 2020 15:30

To: [redacted] <[redacted]@brandweeraa.nl>; [redacted] <[redacted]@vr-rr.nl>; [redacted] <[redacted]@vr-rr.nl>

Cc: [redacted] <[redacted]@brandweeraa.nl>; [redacted] <[redacted]@vr-rr.nl>; [redacted] <[redacted]@rotterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@brandweeraa.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@uva.nl>; [redacted] <[redacted]@nscr.nl>

Subject: Eerste indrukken en suggesties implementatie

Beste [redacted] en [redacted],

Omdat wij al een aantal eerste indrukken hebben van de implementatie van de mondkapjesverplichting (inclusief belangrijke punten informatieverstrekking waarom, hoe, waar en wanneer mondkapjes gedragen moeten worden) en een paar heel praktische suggesties, stuur ik hierbij een korte toelichting.

Ik heb net een gesprek gehad met [redacted] hierover en zou graag het zelfde willen hebben met [redacted] als dat zou lukken een van de komende dagen.

Ik hou jullie op de hoogte wanneer er meer te melden is.

[redacted]

[redacted] Anthropologist and criminologist | Senior Researcher Netherlands Institute for Crime and Law Enforcement (NSCR) | [redacted] Sociology University of Copenhagen | [redacted] [redacted]@nscr.nl | Postadres: Postbus 71304, 1008 BH Amsterdam | Bezoekadres: De Boelelaan 1077a, 1081 HV Amsterdam | <https://www.sociology.ku.dk/video-violence->

[redacted]